

UNIwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

Wydział Farmaceutyczny

Ankietowe badanie absolwentów farmacji po odbyciu 6-miesięcznego stażu w
aptece – rok akademicki 2015/2016

Bydgoszcz 2017

Badaniem ankietowym objęto absolwentów Wydziału Farmaceutycznego CM UMK, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2015/2016 na kierunku farmacja. Kwestionariusz ankiety wypełniali magistrowie farmacji po odbyciu 6-miesięcznej praktyki zawodowej w aptece ogólnodostępnej.

Ankieta obejmowała 20 pytań zarówno otwartych jak i zamkniętych dotyczących odbytego stażu.

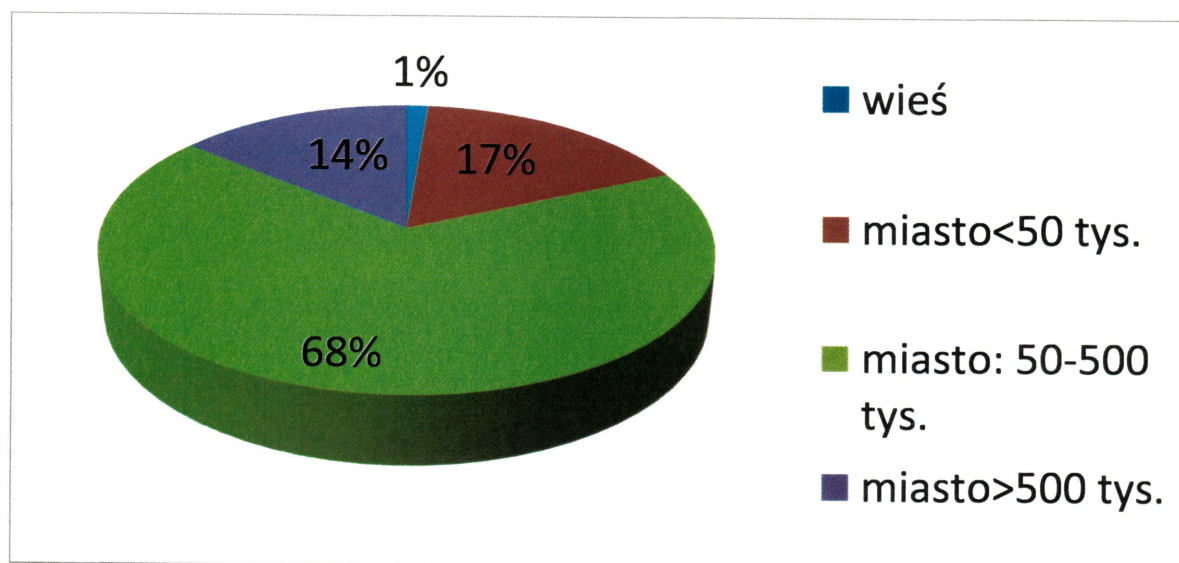
Udział absolwentów w badaniu ankietowym

Liczba absolwentów w roku akademickim 2015/2016	89
Liczba wypełnionych ankiet	77
% udział absolwentów badaniu ankietowym	87%

Opracowanie wyników badania

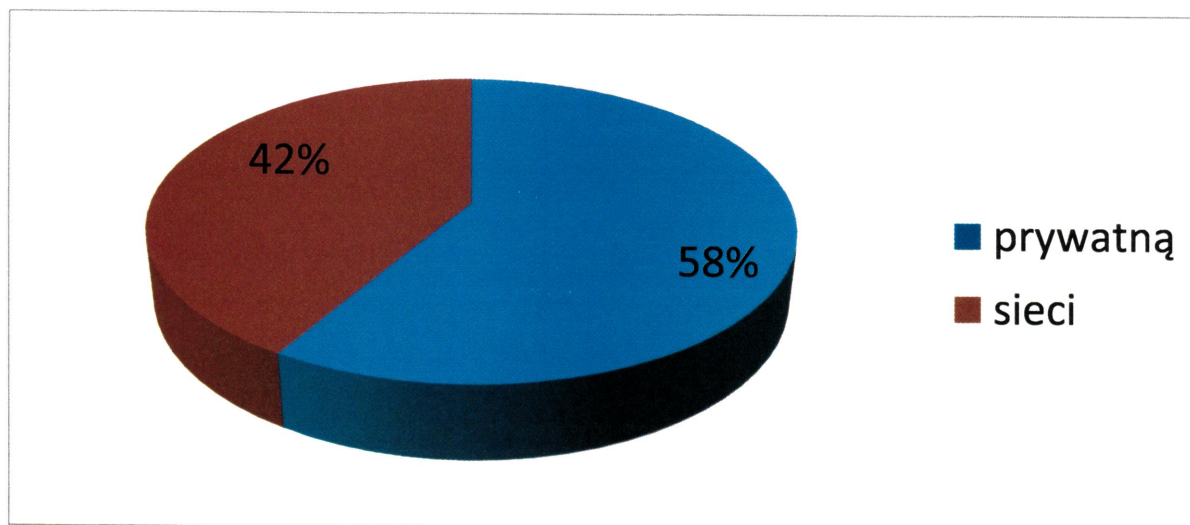
Wyniki badania ankietowego przedstawiono w postaci tabelarycznej oraz graficznie w postaci wykresów. Odpowiedzi absolwentów na pytania otwarte zawarte w ankiecie przedstawiono zarówno w ich oryginalnym ujęciu jak i ujednolicono odpowiedzi powtarzające się.

1. Apteka „stażowa” znajduje się w miejscowości, której liczba mieszkańców mieści się w przedziale (udział%)

Wyniki ankiety wskazują, że większość absolwentów (68%) odbyła praktyki w mieście od 50-500 tys. mieszkańców. Zaledwie 1 % absolwentów odbyła praktykę zawodową w aptece usytuowanej na wsi. Pozostałe staże zrealizowane były w mieście do 50 tys. (17%) oraz w miastach powyżej 500 tys. (14%).

2. Apteka „stażowa” jest własnością prywatną czy sieci ?

58 % absolwentów odbyło praktykę zawodową w aptece, która jest własnością prywatną, natomiast pozostałe 42 % w aptece należącej do sieci.

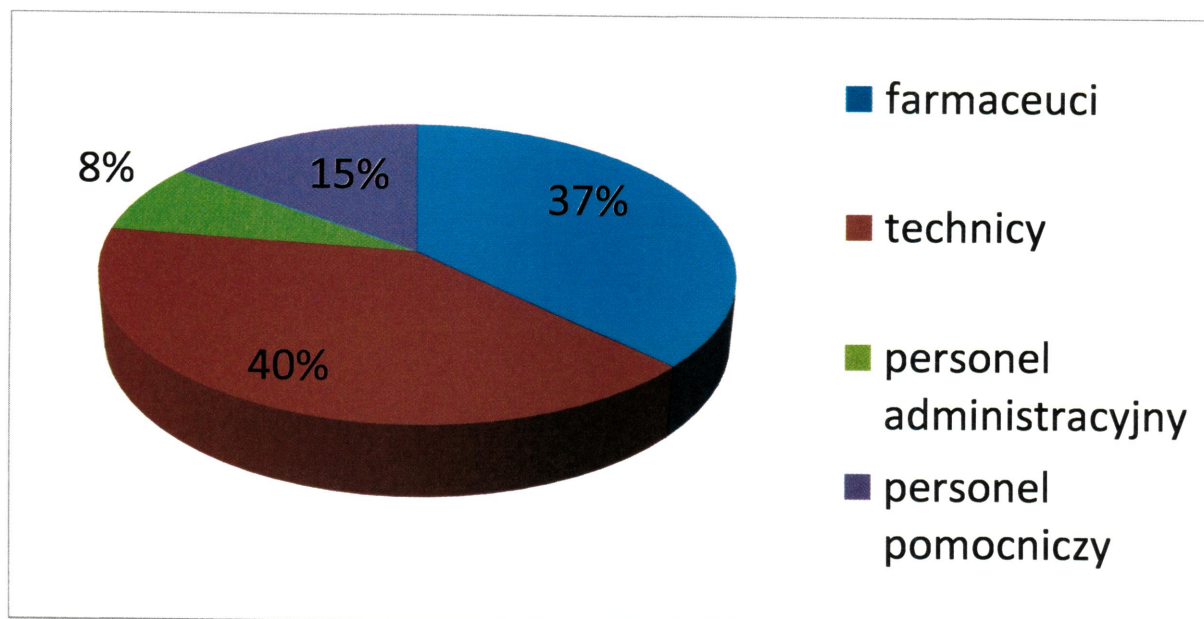
3. Struktura zatrudnienia personelu (liczbowo) w poszczególnych kategoriach

N ważnych = 75

	suma	min. liczba pracowników	max. liczba pracowników w aptece
Farmaceuci	233	1	16
Technicy	253	0	16
Personel administracyjny	48	0	3
Personel pomocniczy	95	0	8

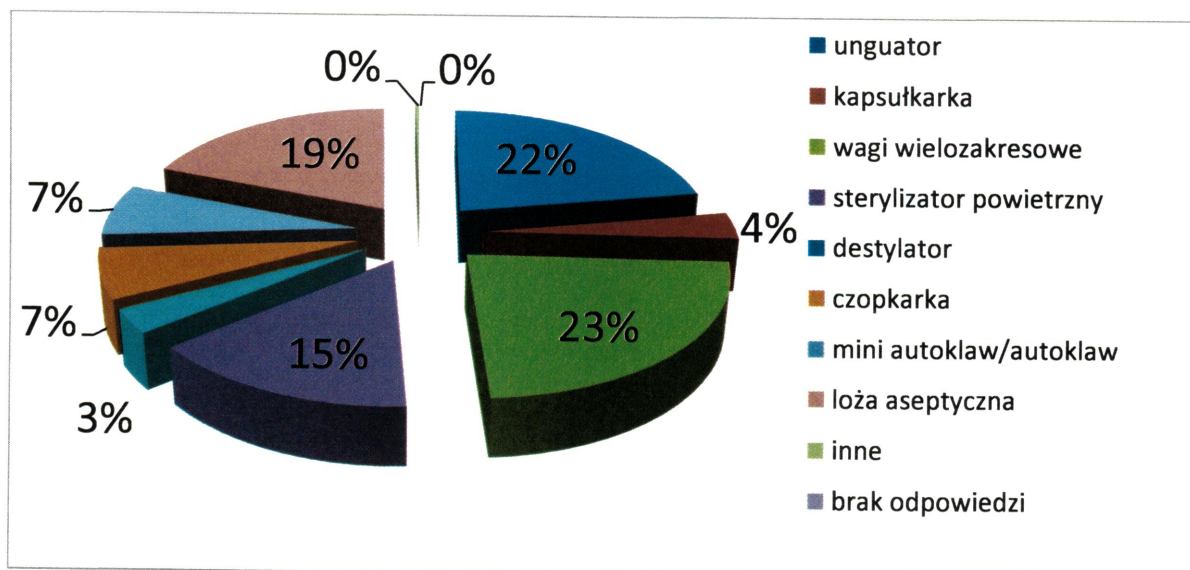
Dwóch absolwentów nie uzupełniło danych odnośnie struktury zatrudnienia personelu, dlatego też ankiety te nie są uwzględnione w prezentowanej tabeli i wykresie.

Z zebranych danych wynika, że w aptekach stażowych najczęściej zatrudnionych jest osób na stanowisku technik, a następnie farmaceuta. Personel administracyjny oraz personel pomocniczy stanowią najmniejszą grupę wśród zatrudnionych.

4. Czy apteka jest wyposażona w niżej wymienione urządzenia

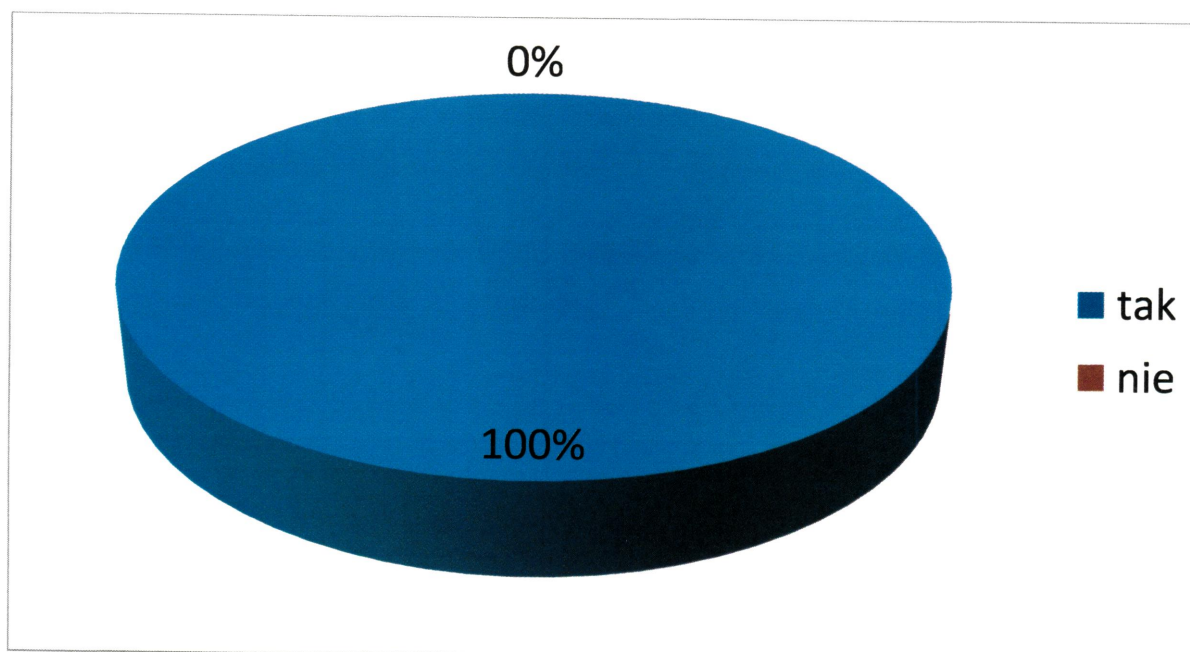
Poniższy wykres prezentuje udział procentowy urządzeń, w które wyposażone były apteki stażowe

Z wykresu wynika, że urządzeniami najczęściej występującymi w aptekach są: wagi wielozakresowe, unguator, łoża aseptyczna oraz sterylizator powietrzny. W jednej z aptek dodatkowo używana była suszarka.

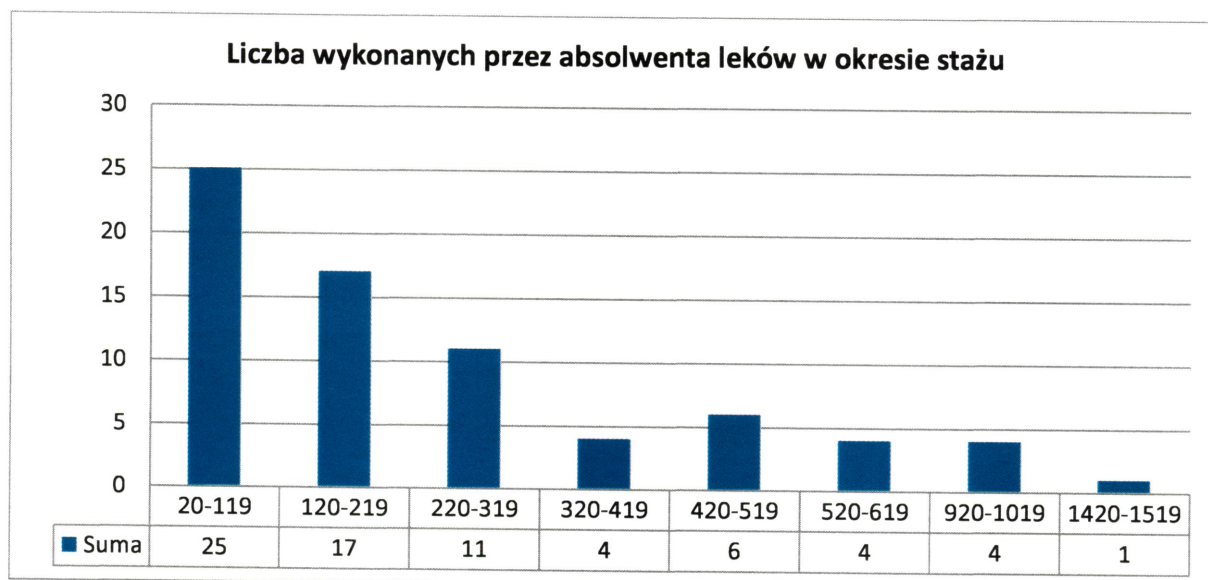
5. Czy w aptece wykonywane są leki recepturowe i apteczne ?

We wszystkich aptekach były wykonywane leki recepturowe lub apteczne.

6. Jeżeli tak, proszę określić całkowitą liczbę wykonanych przez Pana/Panią leków w okresie stażu

N ważnych = 76

1 absolwent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie. 3 osoby podały dzienną liczbę wykonanych leków: 5 dziennie, 6 dziennie oraz 12 dziennie. 1 osoba odpowiedziała na to pytanie stwierdzeniem „bardzo dużo”

Podsumowując większość absolwentów wykonała od 20 do 219 leków recepturowych

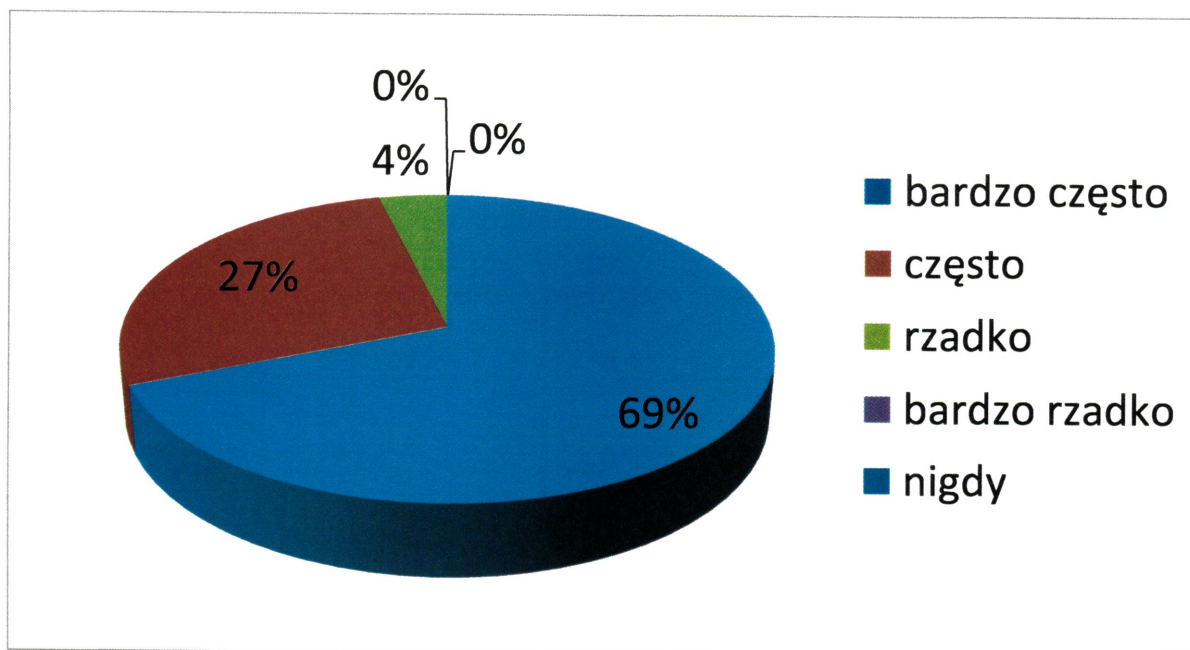
7. W odniesieniu do każdego z modułów zaznacz jak często (w okresie całego stażu) wykonywałeś/łaś czynności praktyczne (udział %)

N ważnych = 77

7a. Moduł A

Wydawanie produktów leczniczych i wyrobów medycznych oraz udzielanie informacji o lekach, obejmujące m.in. realizację recept lekarskich, realizację wniosków na środki pomocnicze i ortopedyczne, realizację zapotrzebowani dla gabinetów lekarskich, doradzanie pacjentom i dobór leków bez recepty.

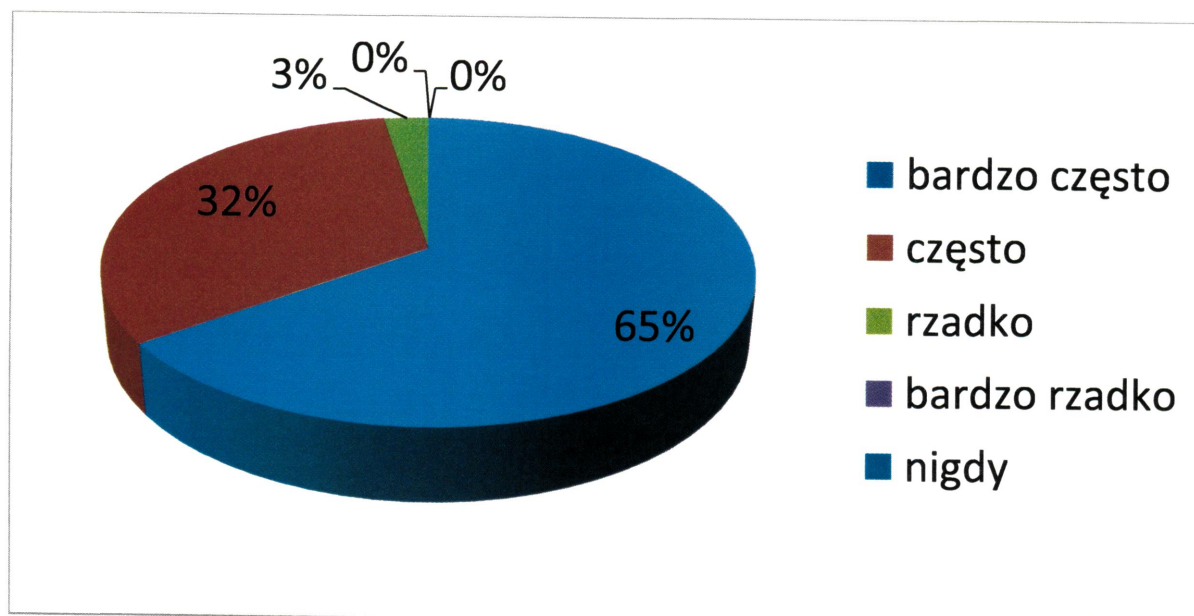
	bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy
Liczba	53	21	3	0	0
% udział	69%	27%	4%	0%	0%

7b. Moduł B

Sporządzanie produktów leczniczych

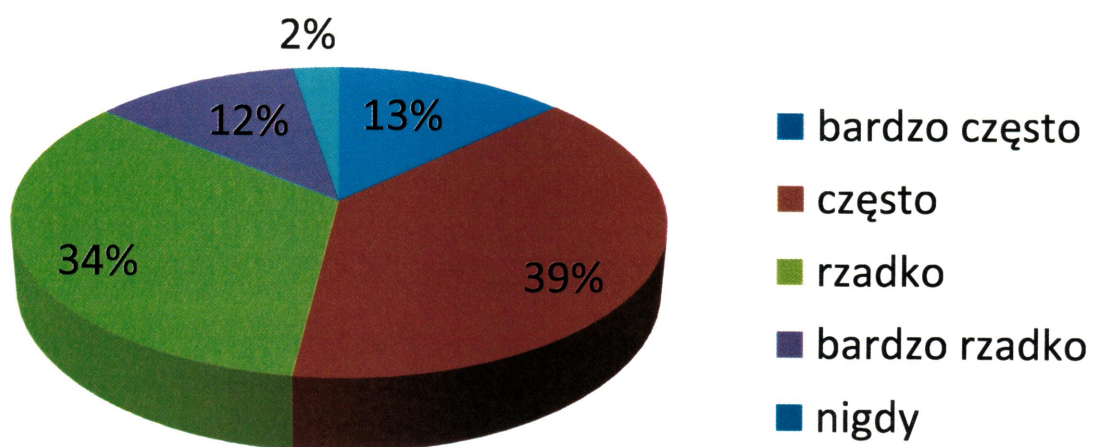
	bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy
Liczba	50	25	2	0	0
% udział	65%	32%	3%	0%	0%

7c. Moduł C

Opieka farmaceutyczna, obejmująca m.in. wykrywanie i rozwiązywanie problemów lekowych, nadzorowanie i monitorowanie farmakoterapii zleconej przez lekarza

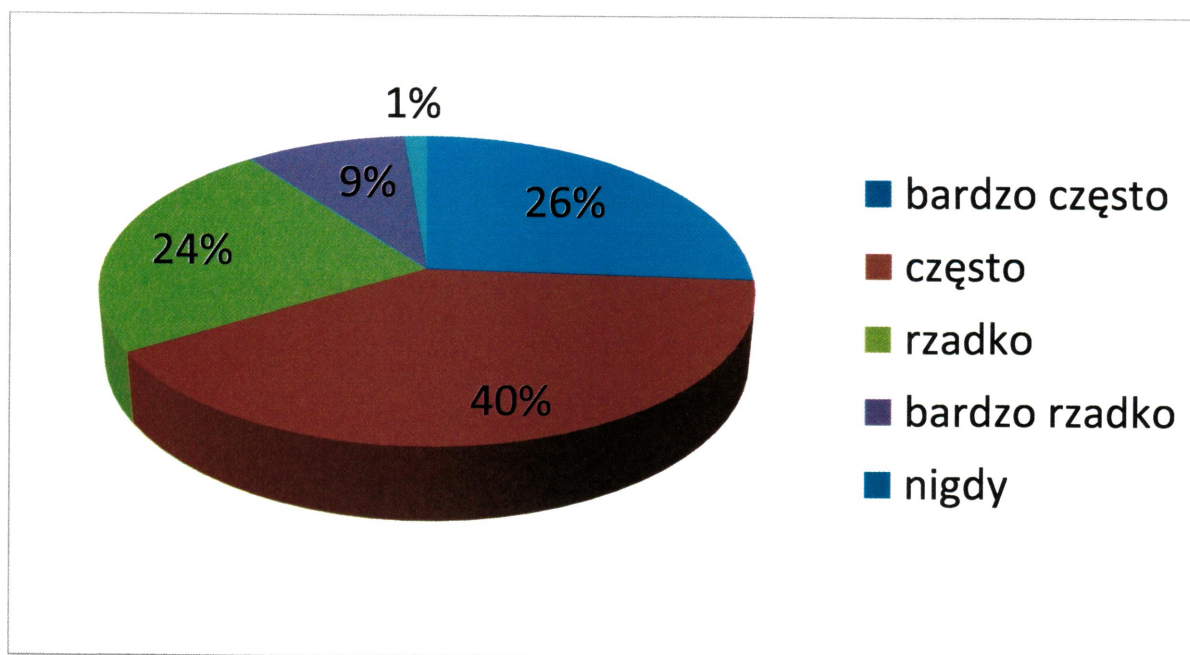
	bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy
Liczba	10	30	26	9	2
% udział	13%	39%	34%	12%	2%

7d. Moduł D

Prawne, etyczne i administracyjne aspekty pracy farmaceuty, obejmujące m.in. kontrolę stanów magazynowych, kontrolę terminów ważności produktów leczniczych, przygotowanie zestawień i rachunków refundacyjnych, przyjmowanie i zamawianie leków i wyrobów medycznych, nadzór nad obrotem środkami odurzającymi i psychotropowymi.

	bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy
Liczba	20	31	18	7	1
% udział	26%	40%	24%	9%	1%

77 osób zrealizowało czynności przyporządkowane wszystkim modułom. 69 % stażystów wykonywała *bardzo często* produkty lecznicze oraz realizowała recepty lekarskie, które były przyporządkowane modułowi A. 97 % stażystów *bardzo często* oraz *często* sporządzała produkty lecznicze (moduł B). 39 % stażystów zadeklarowało, że opieką farmaceutyczną (moduł C) w trakcie swojej 6-miesięcznej praktyki zawodowej zajmowała się *często*, ale aż 46 % *rzadko* lub *bardzo rzadko*. 66 % stażystów *bardzo często* lub *często* wykonywała czynności administracyjne i prawne przypisane modułowi D.

8. Zakres korzystania z informacji zewnętrznej w celu rozwiązania problemu w aptece

N ważnych = 76, gdyż jeden absolwent nie udzielił odpowiedzi na pytanie nr 8

	porada w ośrodku akademickim	konsultacja z farmaceutą z innej apteki	konsultacje z lekarzem	piśmiennictwo
Liczba	8	31	53	54
% udział	6%	21%	36%	37%

W celu rozwiązania problemów występujących w aptece, najczęściej wspierano się piśmiennictwem (37%) oraz konsultacją z lekarzem (36%). Najmniej (6%) korzystano z porady w ośrodku akademickim.

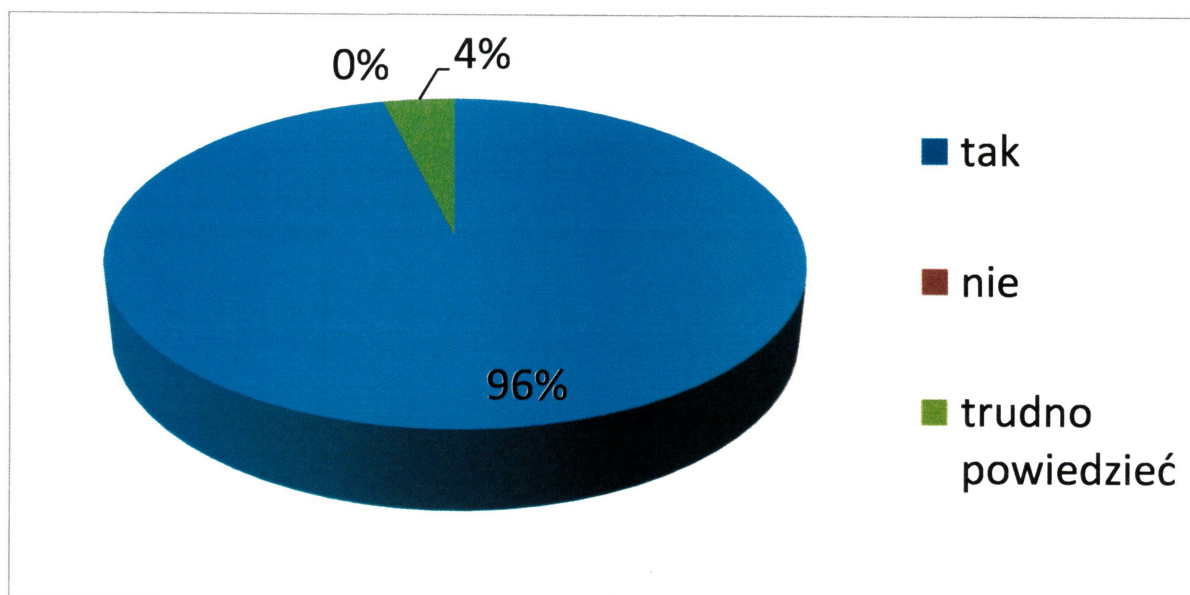
9. Wpisz nazwy czasopism i książek fachowych dostępnych w aptece (uwzględniono 6 najczęściej występujących)

N ważnych = 71

Czasopisma i książki fachowe	liczba aptek stażowych dysponujących daną literaturą	udział %
Farmakopea	59	40%
Farmacja praktyczna	33	23%
Pharmindex	33	23%
Leki współczesnej terapii	11	8%
Receptura apteczna	5	3%
Stworzone dla farmaceuty	5	3%

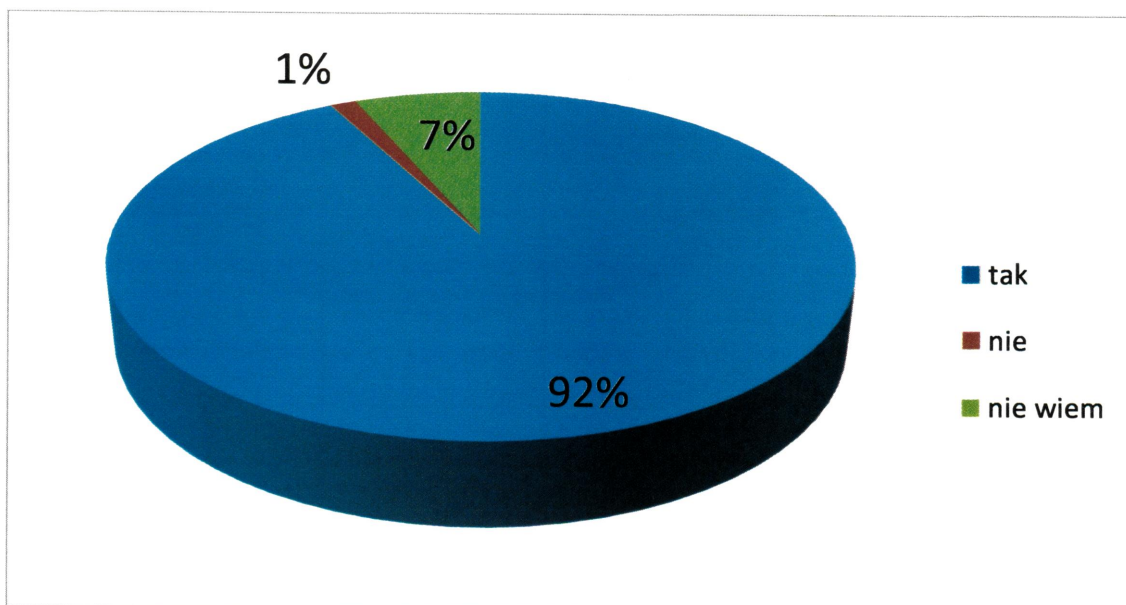
Literatura fachowa oraz czasopisma są nieocenionym wsparciem dla zawodu farmaceuty. Większość (40%) aptek stażowych posiada na stanie *Farmakopeę* oraz (23%) *Pharmindex*, a także (23%) czasopismo branżowe *Farmacja praktyczna*.

10. Czy w wyniku zaliczenia / odbycia stażu nastąpił wzrost poziomu Twoich kompetencji zawodowych?

Zdecydowana większość (96 %) absolwentów odpowiedziała, że w wyniku odbytego stażu znacznie wzrósł poziom ich kompetencji zawodowych. Zaledwie 4% nie potrafiła określić, czy staż wniósł zmiany.

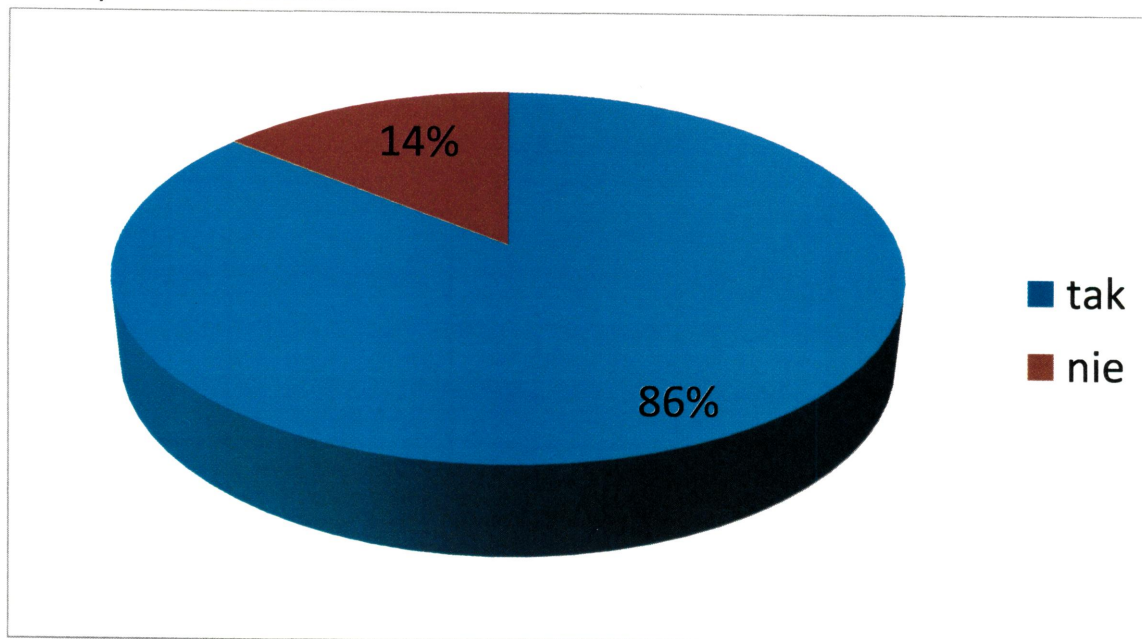
11. Czy realizacja stażu przyczyniła się do Twojej samodzielności zawodowej?

Zdecydowana większość (92%) uznała, że staż przyczynił się do ich samodzielności zawodowej. Tylko 1 % odpowiedzi była negatywna.

12. Czy staż spełnił Twoje oczekiwania ?

N ważnych = 77 absolwentów

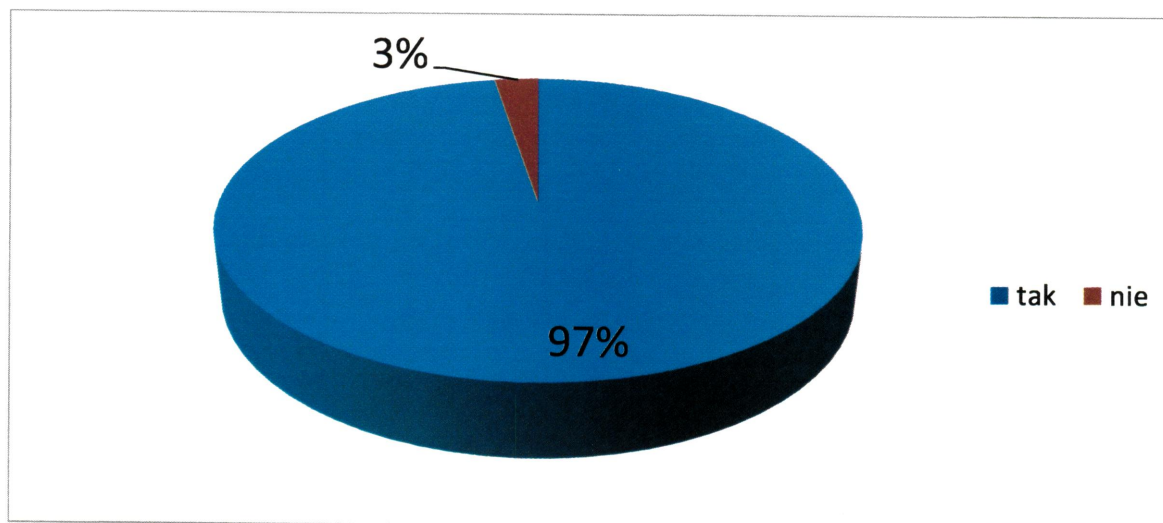
86 % absolwentów stwierdziła, że staż spełnił ich oczekiwania

Głównymi powodami udzielenia negatywnej odpowiedzi przez 14% absolwentów były:

- Zbyt małe zainteresowanie stażystami ze strony opiekunów
- Zbyt mało zrealizowanych recept
- Za mało czasu dla pacjenta
- Za mało zagadnień marketingowych oraz administracyjnych
- Brakuje lepszego przygotowania do samodzielnej pracy
- Brak wynagrodzenia
- Za dużo wykonywanych leków recepturowych
- Większa kontrola pracownika uczelni uniemożliwiłaby zaniedbywanie edukacji stażysty w zakresie ekspedycji leków i opieki farmaceutycznej

13. Czy Twoja apteka „stażowa” spełniała warunki odbycia praktyki zawodowej ?

N ważnych = 77 absolwentów

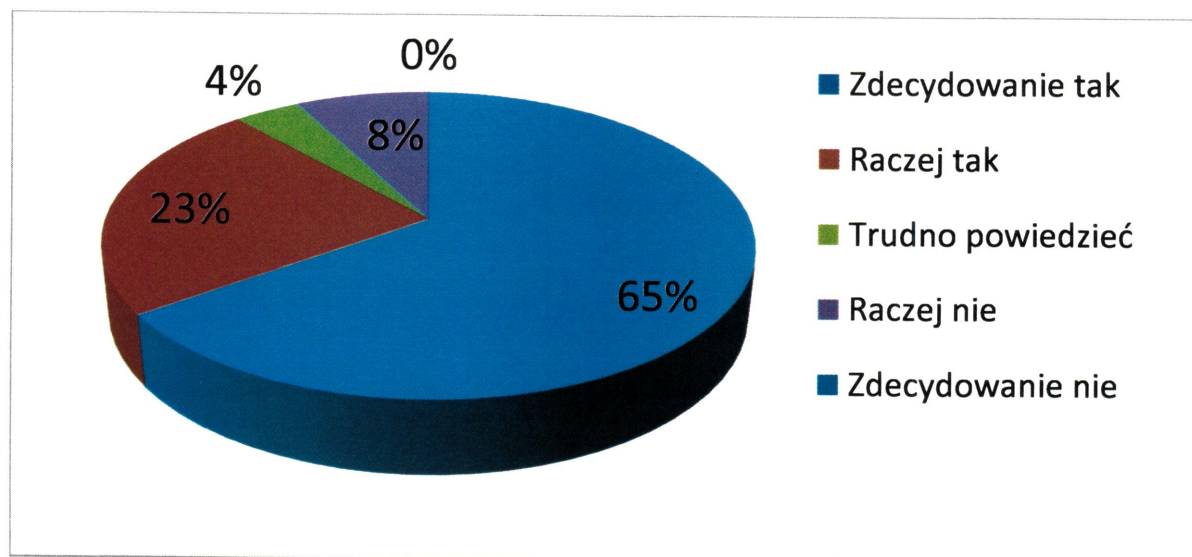
2 stażystów udzieliła negatywnej odpowiedzi na pytanie nr 13. Taką decyzję uzasadnili w poniższy sposób:

- Brak zainteresowania, niewielka pomoc i chęć nauczania
- Mało czynności administracyjnych

14. Określ czy opiekun i pozostały personel fachowy apteki byli zainteresowani, aby stażysta jak najwięcej się nauczył ?

N ważnych = 77 absolwentów

	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie
Liczba	50	18	3	6	0
Udział %	65%	23%	4%	8%	0%

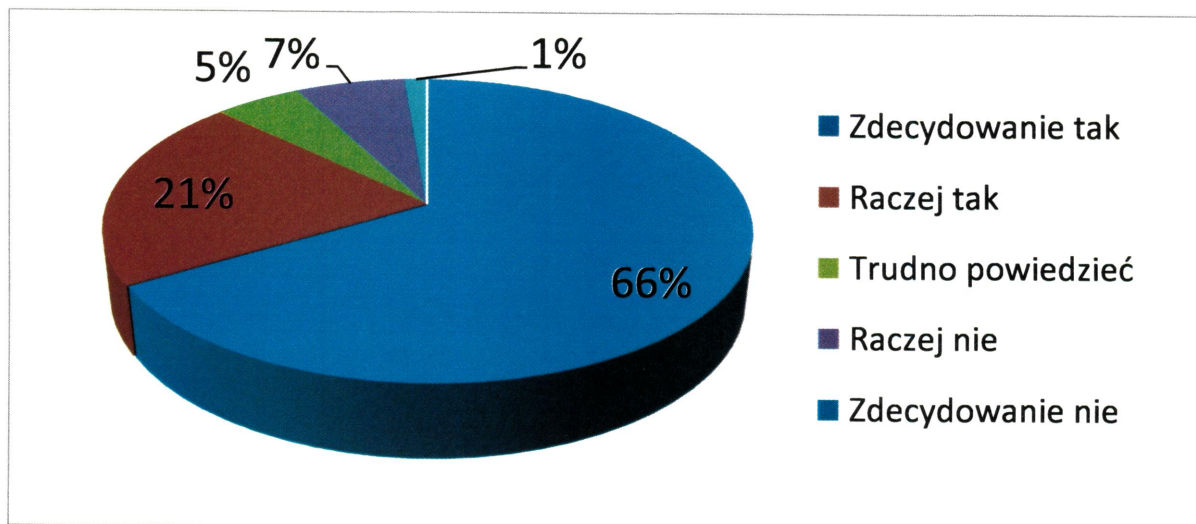

88 % absolwentów uważa, że personel apteki starał się, aby stażysta nauczył się podczas stażu jak najwięcej.

14 a. Wskaż w jakim stopniu OPIEKUN STAŻYSTY był zainteresowany tym, aby stażysta nauczył się jak najwięcej?

N ważnych = 77

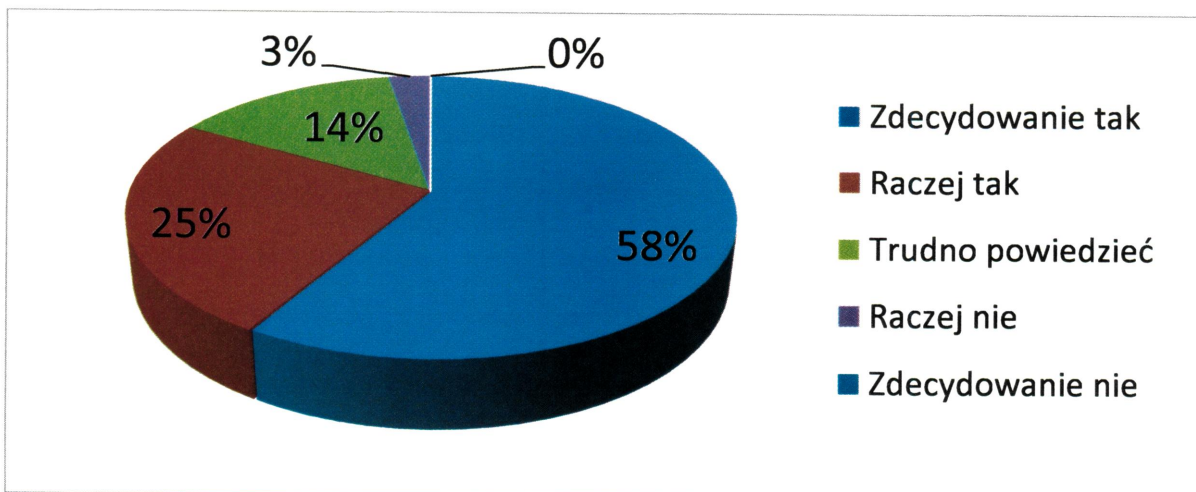
	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie
Liczba	51	16	4	5	1
Udział %	66%	21%	5%	7%	1%

14b. Wskaż w jakim stopniu POZOSTALI FARMACEUCI byli zainteresowani tym, aby stażysta nauczył się jak najwięcej?

N ważnych = 77

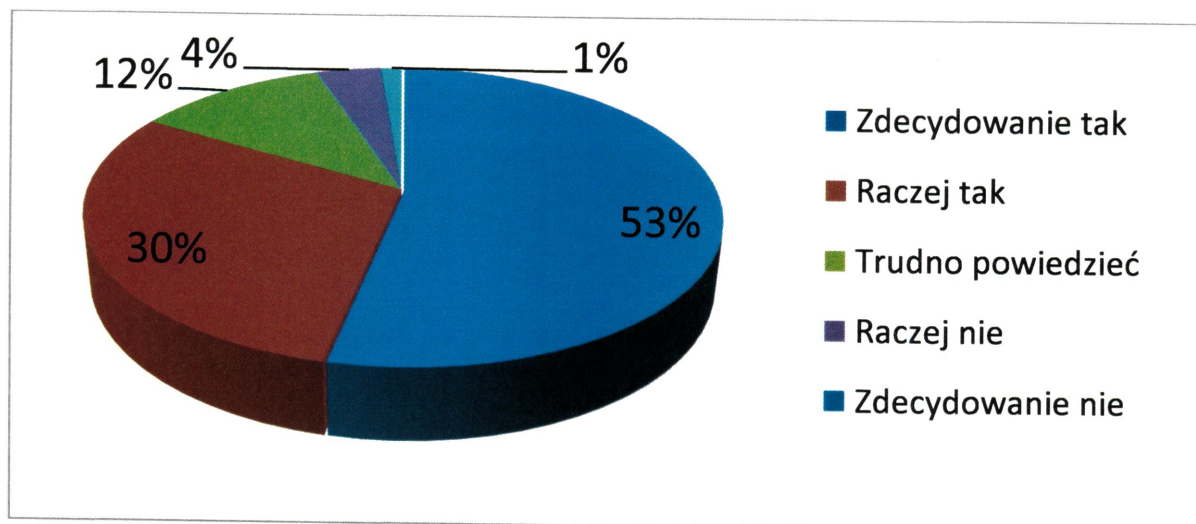
	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie
Liczba	45	19	11	2	0
Udział %	58%	25%	14%	3%	0%

14c. Wskaż w jakim stopniu TECHNICY byli zainteresowani tym, aby stażysta nauczył się jak najczęściej?

N ważnych = 77

	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie
Liczba	41	23	9	3	1
Udział %	53%	30%	12%	4%	1%

W większości odpowiedzi udzielonych przez absolwentów, ocena zaangażowania personelu apteki wypadła bardzo dobrze.

15. Jakiej wiedzy (która wg Ciebie jest potrzebna w pracy farmaceuty) nie uzyskałeś/łaś podczas studiów ?

Absolwenci sygnalizują brak wiedzy z zakresu:

- opieki farmaceutycznej
- praktycznej obsługi programu Kamsoft – w szerszym ujęciu
- interakcji leków
- komunikacji z pacjentem
- realizacji wniosków o zaopatrzenie w wyroby medyczne (np. pieluchomajtki)
- dostępnych na rynku produktów leczniczych
- farmacji praktycznej
- administracyjnych aspektów pracy w aptece – prowadzenie dokumentacji
- sporządzania zestawień refundacyjnych
- wydawania leków OTC
- farmakoterapii kobiet w ciąży
- farmakologii – informacji o lekach
- poradnictwa
- alternatywnych miejsc pracy dla farmaceuty
- praktycznego zastosowania produktów leczniczych
- psychologii i marketingu
- nadzoru nad środkami odurzającymi
- znajomości nazw handlowych leków
- przygotowywania i przechowywania poszczególnych postaci leku (np. antybiotyki)

16. Jakich umiejętności (które wg Ciebie są potrzebne w pracy farmaceuty) nie uzyskałeś/łaś podczas studiów ?

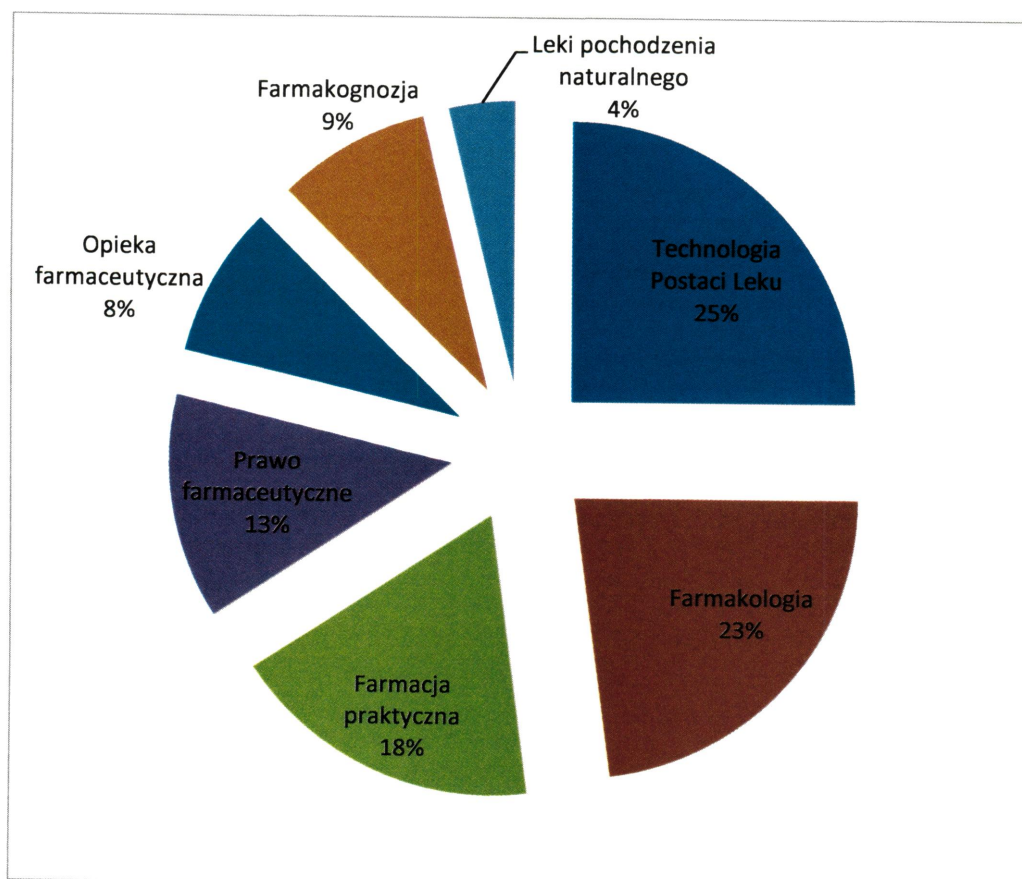
Umiejętności, których zdaniem absolwentów nie uzyskali podczas studiów dotyczyły:

- komunikacji z pacjentami, lekarzami
- administrowania i zarządzania apteką
- udzielania fachowej porady pacjentom
- praktycznej obsługi programu Kamsoft – w szerszym ujęciu
- poradnictwa
- znajomości przepisów OTC
- opieki farmaceutycznej
- wykonywania leków recepturowych

17. Wymień przedmioty, które w ramach studiów uważasz za najbardziej przydatne w przygotowaniu do pracy w aptece (uwzględniono 7najczęściej wymienianych).

3 absolwentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

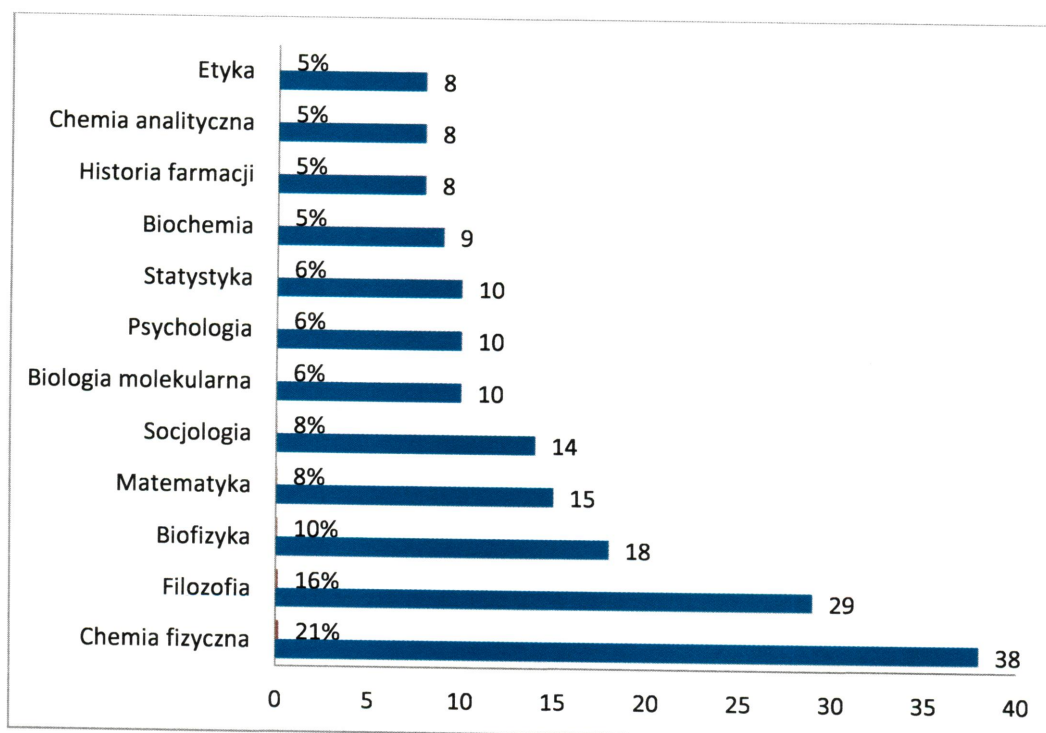
Nazwa przedmiotu	Liczba głosów absolwentów	udział %
Technologia Postaci Leku	60	25%
Farmakologia	55	23%
Farmacja praktyczna	43	18%
Prawo farmaceutyczne	31	13%
Opieka farmaceutyczna	21	8%
Farmakognozja	21	9%
Leki pochodzenia naturalnego	9	4%

18. Wymień przedmioty, które w ramach studiów uważasz za najmniej przydatne do wykonywanie zawodu farmaceuty/aptekarza (uwzględniono 12 najczęściej wymienianych).

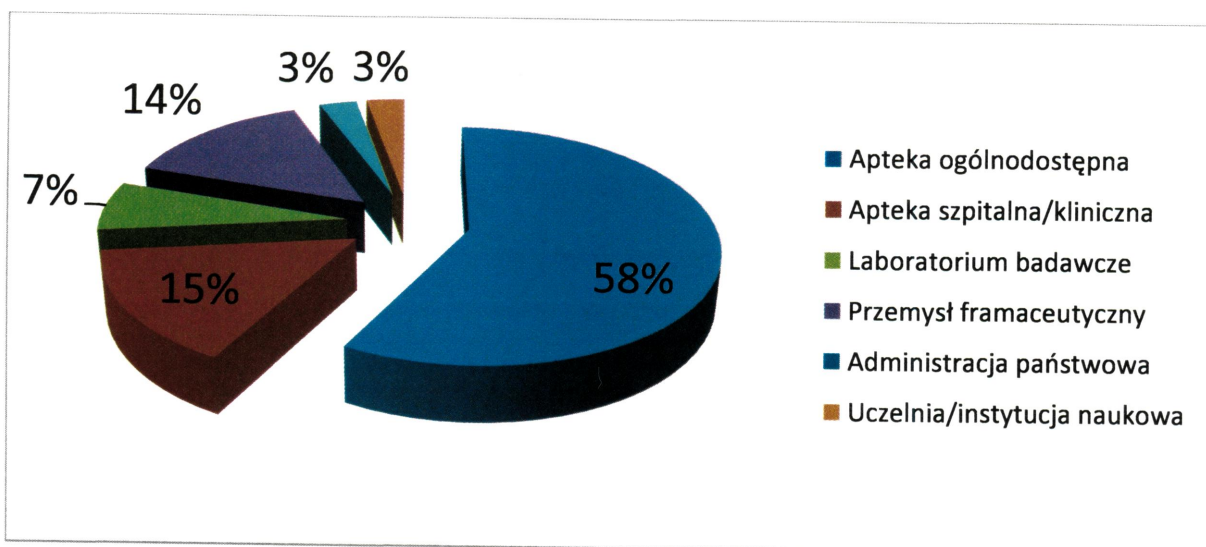
6 absolwentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Nazwa przedmiotu	Liczba głosów absolwentów	udział %
Chemia fizyczna	38	21%
Filozofia	29	16%
Biofizyka	18	10%
Matematyka	15	8%
Socjologia	14	8%
Biologia molekularna	10	6%
Psychologia	10	6%
Statystyka	10	6%
Biochemia	9	5%
Historia farmacji	8	5%
Chemia analityczna	8	5%
Etyka	8	5%

19. Jako farmaceuta /aptekarz chciałbyś pracować w:

	liczba	udział %
Aptecze ogólnodostępnej	60	58%
Aptecze szpitalnej/klinicznej	16	15%
Laboratorium badawczym	7	7%
Przemysłu farmaceutycznym	15	14%
Administracji państwowej	3	3%
Uczelni/institucji naukowej	3	3%

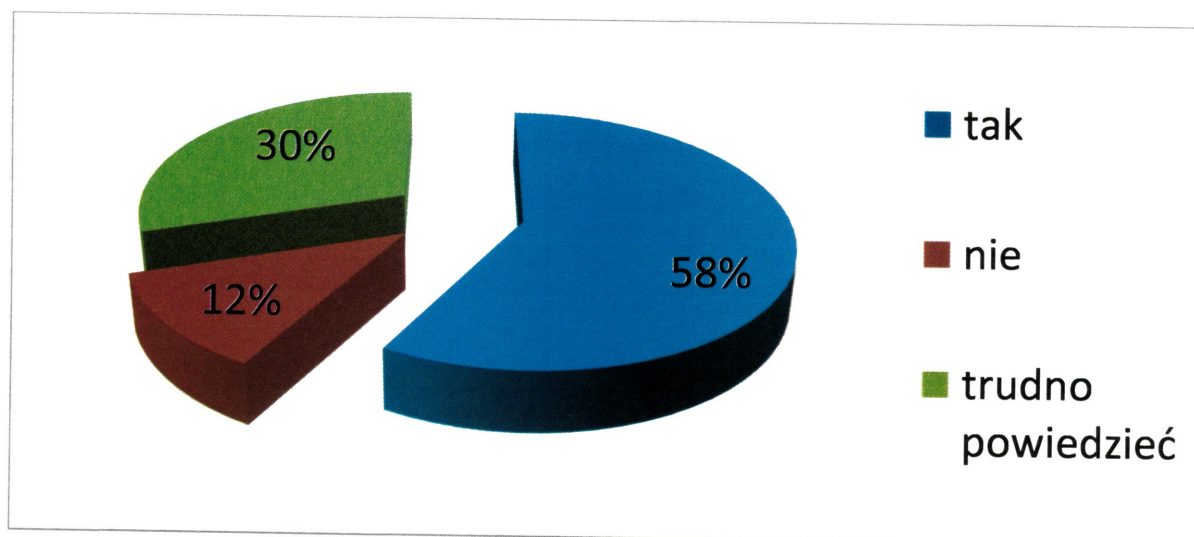

Spośród ankietowanych absolwentów, aż 58 % chciałaby podjąć pracę w aptece ogólnodostępnej. Podobnym zainteresowaniem cieszą się przemysł farmaceutyczny oraz apteka szpitalna/kliniczna (zainteresowanie na poziomie 14-15%). Najmniejsze zainteresowanie skierowane jest na uczelnię/institucję naukową oraz administrację państwową.

20. Czy praca w aptece ogólnodostępnej lub szpitalnej zaspokaja Twoje ambicje zawodowe?

N ważnych = 76 absolwentów, 1 absolwent nie udzielił odpowiedzi

	tak	nie	trudno powiedzieć
Liczba	44	9	23
Udział %	58%	12%	30%

12% absolwentów odpowiedziało, że praca w aptece nie zaspokoi ich ambicji zawodowych, jako przyczyny wymieniają:

- Chciałbym się rozwijać naukowo w uczelni
- Jest nudna
- Ponieważ do moich kręgów zainteresowań należą badania kliniczne
- Są małe możliwości rozwoju i mała ścieżka awansów
- Uważam, że powinniśmy być „partnerami lekarza”, zatem mechaniczne wydawanie leków z recepty nie jest satysfakcjonujące, zwłaszcza, że lekarze nie traktują nas, jak swoich „partnerów”
- Za mało doceniany zawód, nie wykorzystuje się całej wiedzy zdobytej na studiach
- Słabe możliwości rozwoju i awansu, przeciętne wynagrodzenie, zmniejszenie autorytetu farmaceuty w społeczeństwie
- Praca w aptece ogólnodostępnej nie spełnia moich oczekiwań i sprowadza mnie do poziomu ekspedienta
- Praca farmaceuty w aptece jest aktualnie sprowadzona do bycia sprzedawcą lub biurokratą. Wyuczone w trakcie studiów umiejętności pozwalają na robienie dużo więcej